

DOI: 10.15276/ETR.05.2025.6
DOI: 10.5281/zenodo.17503848
UDC: 336.647:658.15
JEL: E22, G11, O16

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ: СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ, ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ТА ЗАСОБИ ОЦІНКИ

METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING INVESTMENT ATTRACTIVENESS: AREAS OF APPLICATION, KEY INDICATORS, AND EVALUATION TOOLS

Lolita A. Zakharchenko, PhD in Economics, Professor
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8771-2729
Email: zakharchenko.l.a@op.edu.ua

Vadym M. Artiukh
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0009-0006-0405-6652
Email: tehstarodessa@stud.op.edu.ua

Received 31.07.2025

Захарченко Л.А., Артюх В.М. Методичні підходи щодо оцінювання інвестиційної привабливості: сфери застосування, основні показники та засоби оцінки. Оглядова стаття.

Стаття присвячена дослідженню методичних підходів щодо оцінювання інвестиційної привабливості, їх сферам застосування, основним показникам та засобам оцінки. Проведено аналіз існуючих методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості, виділено їх ключові характеристики, переваги та недоліки, сфери застосування. Проведено систематизацію основних показників та засобів оцінки інвестиційної привабливості. Обґрунтовано напрями підвищення рівня інвестиційної привабливості в умовах сучасних економічних викликів на трьох рівнях: мікро-, мезо-, макро-.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, методичні підходи, підприємство, показник, засоби оцінки, трансформація, галузь, середовище

Zakharchenko L.A., Artiukh V.M. Methodological Approaches to Assessing Investment Attractiveness: Areas of Application, Key Indicators, and Evaluation Tools. Review article.

The article is devoted to the study of methodological approaches to assessing investment attractiveness, their areas of application, key indicators, and evaluation tools. The existing methodological approaches to assessing investment attractiveness are analyzed, with identification of their key characteristics, advantages and disadvantages, as well as fields of use. The main indicators and tools for evaluating investment attractiveness are systematized. The directions for increasing the level of investment attractiveness under current economic challenges are substantiated at three levels: micro, meso, and macro.

Keywords: investments, investment attractiveness, methodological approaches, enterprise, indicator, evaluation tools, transformation, industry, environment

В умовах постійної трансформації економічного середовища, посилення глобальної конкуренції та нестабільності фінансових ринків питання оцінювання інвестиційної привабливості набуває особливої актуальності як для підприємств, так і для територіальних громад, галузей та країн в цілому. Інвестиційна привабливість виступає ключовим орієнтиром для прийняття рішень щодо розміщення капіталу, а отже впливає на темпи економічного зростання, інноваційний розвиток та структурну модернізацію економіки. Різноманіття підходів до трактування сутності інвестиційної привабливості та способів її вимірювання обумовлює необхідність систематизації методичних основ оцінювання, з урахуванням специфіки об'єкта аналізу (підприємство, регіон, галузь тощо) та актуальних викликів, зокрема цифровізації, екологічних методик, проте відсутність уніфікованого підходу та узгодженості щодо ключових індикаторів ускладнює порівнянність результатів і знижує ефективність практичного використання результатів оцінювання.

Методичне забезпечення процесу оцінювання інвестиційної привабливості є складною багатофакторною системою, яка потребує комплексного врахування економічних, соціальних, інституційних та галузевих особливостей. У науковій та прикладній літературі представлено широкий спектр підходів, що ґрунтуються на різних критеріях, моделях та індикаторах. Проте існуюча розбіжність у методичних засадах ускладнює їхнє універсальне застосування та знижує порівнянність результатів. Важливим аспектом дослідження інвестиційної привабливості є розуміння того, що вибір методики оцінювання має базу-

ватись на специфіці об'єкта аналізу та цільових завданнях. Різні сфери застосування потребують диференційованих підходів, які б забезпечували релевантність оцінки та враховували особливості середовища. У зв'язку з цим виникає потреба у систематизації існуючих підходів, визначенні їх переваг, обмежень і доцільності застосування в різних контекстах.

Метою статті є узагальнення та класифікація методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості, визначення ключових показників, сфер застосування та засобів оцінки. Для досягнення мети необхідно виконати такі завдання:

- проаналізувати існуючі методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості, виокремивши їх ключові характеристики, переваги та недоліки, сфери застосування;
- систематизувати основні показники та засоби оцінки інвестиційної привабливості;
- обґрунтувати напрями підвищення рівня інвестиційної привабливості в умовах сучасних економічних викликів на трьох рівнях: мікро-, мезо-, макро-.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідженню теоретичних і прикладних аспектів інвестиційної привабливості та методикам її оцінки присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. До перших віднесемо праці таких вчених як Д. Аранчій, Т. Китайчук, К. Моргунов, В. Фльорко. Щодо зарубіжних науковців, відзначимо праці С.-С. Chu, D. Grichnik, M. Hess, P. Hsu, P. Tobler.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Попри наявність численних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості, залишається низка невирішених завдань. Передусім це відсутність єдиної класифікації методик і чітких критеріїв їх застосування залежно від рівня оцінювання (підприємство, галузь, регіон).

Виклад основного матеріалу дослідження

На сучасному етапі інвестиційна привабливість підприємства відіграє ключову роль як для самого суб'єкта господарювання, так і для потенційних інвесторів. Вона виступає показником фінансової стійкості, ефективності управлінських рішень та здатності до динамічного розвитку. Саме рівень інвестиційної привабливості значною мірою обумовлює спроможність підприємства залучати зовнішні фінансові ресурси, реалізовувати довгострокові проекти, розширювати виробничу діяльність і посилювати конкурентні переваги. Зростання інвестиційної привабливості сприяє активізації підприємницької активності, зміцненню позицій підприємства на ринку та формуванню позитивного іміджу як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. З позиції інвестора, інвестиційна привабливість є одним із ключових чинників під час прийняття рішення щодо вкладення капіталу, оскільки відображає очікувану

дохідність, потенційні ризики та рівень ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Інвестиційна привабливість представляє собою не лише здатність привертати зовнішні інвестиції, але й являє собою внутрішню основу для стимулювання економічного росту та підвищення конкурентоспроможності національної економіки [1].

Дійсно, інвестиційна привабливість має комплексний характер, поєднуючи як зовнішній, так і внутрішній виміри. З одного боку, вона відображає здатність країни або підприємства залучати інвестиції завдяки створенню сприятливих умов для інвесторів, з іншого – ґрунтується на внутрішніх чинниках, серед яких ключову роль відіграють макроекономічна стабільність, розвиток інфраструктури, ефективність державного управління та рівень технологічного прогресу. Саме ці елементи формують стійке підґрунтя для економічного зростання, підвищення продуктивності та зміцнення конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Відповідно до багаторівневої структури економічної системи, у науковій та прикладній літературі виділяють методики оцінювання інвестиційної привабливості, які орієнтовані на різні рівні аналізу: макrorівень (регіон або країна в цілому), мезорівень (галузь або кластер) та мікрорівень (окреме підприємство). Кожна з цих методик має власні підходи до вибору критеріїв, джерел інформації та способів інтерпретації результатів, що зумовлено специфікою об'єкта дослідження. Так, на рівні підприємства переважають фінансово-економічні індикатори, у той час як на галузевому й регіональному рівнях до уваги беруться також соціально-економічні, інституційні та інфраструктурні фактори.

Серед науковців оцінювання іміджу регіонів України часто зводиться до рейтингування територій за рівнем привабливості для інвесторів, тому запровадження рейтингової системи підприємств різних регіональних комплексів є засобом активізації їх діяльності, стимулювання участі в інвестиційних та інноваційних конкурсах і тендерах, а також відкриває додаткові джерела інвестування для успішних підприємств [2].

Оцінювання інвестиційної привабливості регіонів України у наукових дослідженнях здебільшого реалізується у форматі рейтингування територій за рівнем привабливості для інвесторів. Такий підхід дозволяє здійснювати порівняльний аналіз та виявляти лідерів і аутсайдерів серед регіонів, що у свою чергу стимулює конкуренцію між ними та сприяє підвищенню ефективності їхнього економічного розвитку. У даному контексті запровадження рейтингової системи для підприємств, які функціонують у різних регіональних комплексах, розглядається як інструмент активізації їх інвестиційної та інноваційної діяльності, стимулювання участі у конкурсах і тендерах та залучення додаткових джерел фінансування. В той же час з методичної точки зору рейтингування як підхід має певні обмеження, зокрема спрощене врахування інноваційної компоненти та обмежений набір

показників, що не завжди дозволяє повною мірою охарактеризувати інноваційно-інвестиційний потенціал регіону або підприємства, що зумовлює потребу в розробці комплексніших моделей оцінювання, здатних поєднувати кількісні та якісні індикатори, враховуючи специфіку кожного рівня аналізу. Саме тому особливого значення набуває системний аналіз існуючих підходів до оцінювання інвестиційної привабливості, які відображають різноманітність теоретичних підходів, методологічних засад і практичних інструментів.

Ефективне оцінювання інвестиційної привабливості неможливе без глибокого розуміння методичних підходів, які формують підґрунтя для відповідних аналітичних рішень. Упродовж останніх десятиліть науковцями та практиками було розроблено низку підходів, що відрізняються за своєю методологією, цільовим призначенням та глибиною охоплення досліджуваних факторів. Однак відсутність уніфікованого бачення та розмаїття критеріїв і методів обумовлюють необхідність систематизації існуючих напрацювань.

На думку Т. Лівощко та К. Моргунова, попри наявність різних методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства, найбільш популярними є такі [3]:

1) методика рейтингової оцінки емітентів, яка складається із:

- загального положення рейтингового оцінювання;
- показників рейтингової оцінки;
- алгоритму порівняльної рейтингової оцінки;
- вимог до системи фінансових коефіцієнтів;
- алгоритму визначення рейтингового числа.

2) методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства, яка складається із:

- визначення основних термінів;
- основних посилань на методику;
- алгоритму розрахунку показника інтегральної оцінки;
- фінансових показників оцінки стану підприємства.

Обидва підходи мають значну аналітичну цінність та можуть бути використані залежно від цілей інвестора і наявності вихідної інформації. Рейтинговий підхід доцільний у випадках, коли необхідно здійснити порівняльний аналіз великої кількості підприємств в межах одного сектора економіки, адже він забезпечує уніфікованість обчислень, зручність візуалізації результатів та можливість оперативної інтерпретації завдяки використанню шкали рейтингів. Натомість інтегральна оцінка дає змогу сформувати узагальнене уявлення про внутрішній рівень ефективності функціонування підприємства, враховуючи комплексну взаємодію різних показників. Не дивлячись на низку переваг, рейтинговий підхід має і певні обмеження: він недостатньо чутливий до якісних характеристик, допускає суб'єктивність у виборі вагових коефіцієнтів, а точність результатів значною мірою залежить від повноти та достовірності вхідної фінансової інформації.

Відповідно до вище відзначеного, вибір методики оцінювання інвестиційної привабливості має ґрунтуватися на поєднанні кількісного аналізу з якісними експертними оцінками, адаптованими до специфіки конкретного підприємства або галузі.

Інтегральна методика дає змогу здійснити всебічний аналіз фінансового стану підприємства, забезпечуючи можливість адаптації набору показників відповідно до галузевих особливостей або специфіки конкретного суб'єкта господарювання. Її головною перевагою є формування узагальненого інтегрального індексу, що спрощує інтерпретацію загального рівня інвестиційної привабливості. В той же час основними недоліками даного підходу є складність обчислення, високий рівень чутливості результатів до обраного методу нормалізації показників, а також обмежену ефективність при використанні для більш оперативного порівняння значної кількості об'єктів.

Інвестиційна привабливість підприємства представляє собою сукупність його кількісних та якісних характеристик, які є підставою для ухвалення рішення про доцільність здійснення або залучення інвестицій, їх обсяг, джерела, структуру, термін інвестування [4].

Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства доцільно здійснювати на основі комплексного підходу, який охоплює кілька взаємопов'язаних аналітичних рівнів. Насамперед, загальна характеристика підприємства передбачає вивчення його організаційно-правової форми, структури управління, особливостей діяльності, обсягів операційної діяльності та динаміку розвитку. Даний етап дає змогу сформувати первинне уявлення про потенціал суб'єкта господарювання і закладає підґрунтя для подальшого аналізу. Наступним важливим кроком є оцінка фінансового стану підприємства, адже саме фінансові індикатори, зокрема показники ліквідності, платоспроможності, рентабельності та фінансової стійкості, відіграють ключову роль у визначенні інвестиційних ризиків та потенційної дохідності. Завершальним етапом є розрахунок інтегральних або рейтингових індексів, які забезпечують кількісне відображення узагальненого рівня інвестиційної привабливості та слугують основою для прийняття інвестиційних рішень щодо доцільності вкладень у конкретний об'єкт.

Відповідно до багатоаспектності інвестиційної привабливості, у практиці оцінювання застосовуються різноманітні методичні підходи, кожен з яких має власну концептуальну основу, переваги, обмеження та сфери застосування. Вибір конкретного підходу залежить від цілей дослідження, доступності інформації, галузевої специфіки, а також від рівня деталізації, на якому здійснюється оцінювання (підприємство, галузь чи регіон). Найбільш поширеними є статистичний, експертний, рейтинговий, інтегральний та індексний підходи, кожен з яких дозволяє визначити окремі аспекти інвестиційної привабливості. Розглянемо їх детальніше відповідно основних переваг, недоліків та сфери застосування (таблиця 1).

Таблиця 1. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості

Підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки	Сфери застосування
1. Статистичний	Ґрунтується на обробці офіційної статистичної інформації та розрахунку стандартних економічних і фінансових показників (рентабельність, ліквідність тощо).	Об'єктивність, доступність даних, можливість аналізу динаміки.	Обмеження у відображенні якісних факторів, запізнення статистичних даних.	Макро- та мезорівень (регіони, галузі), порівняльний аналіз динаміки індикаторів.
2. Експертний	Передбачає залучення фахівців для оцінки за критеріями, які часто включають якісні ознаки (інноваційність, управлінський рівень, ринкові перспективи тощо).	Гнучкість, можливість врахування якісних та неформалізованих показників.	Суб'єктивність оцінок, потреба у високій кваліфікації експертів, обмежена репрезентативність.	Стартапи, інноваційні та високоризикові підприємства, галузі з низьким рівнем формалізації показників.
3. Рейтинговий	Базується на присвоєнні підприємствам або регіонам інтегрального балу з подальшим ранжуванням за визначеною шкалою привабливості.	Наочність, зручність для масового порівняння, стандартизовані підходи, придатність для публічної комунікації.	Не враховує специфіку галузі, чутливість до неповних даних, формальний підхід до вагомості показників.	Регіональні порівняння, інвестиційні довідники, маркетингові аналітичні звіти.
4. Інтегральний	Передбачає розрахунок інтегрального показника на основі нормалізованих економічних і фінансових індикаторів, що узагальнює загальний рівень привабливості.	Комплексність, можливість адаптації під галузеву специфіку, точне вимірювання внутрішньої ефективності.	Складність обчислень, чутливість до способу нормалізації, менш зручний для порівняння великої кількості об'єктів.	Глибинний аналіз окремих підприємств або галузей, розробка стратегії розвитку, внутрішня аналітика підприємств.
5. Індексний	Базується на формуванні узагальненого індексу привабливості (наприклад, Індекс легкості ведення бізнесу, Індекс конкурентоспроможності тощо).	Орієнтація на міжнародні підходи, якісна візуалізація для зовнішніх користувачів, можливість моніторингу змін.	Низька чутливість до місцевих особливостей, складність визначення вагових коефіцієнтів.	Національний та регіональний рівень, макроекономічне планування, міжнародні дослідження привабливості країн.

Джерело: складено авторами за матеріалами [5-12]

Аналіз наведених підходів, що відзначено у таблиці 1, свідчить про те, що кожен із них орієнтований на певний рівень аналітичного дослідження: від оцінювання інвестиційної привабливості окремих підприємств до аналізу регіональних чи національних інвестиційних систем. Жодна з методик не є універсальною, адже кожна з них має свої переваги, які забезпечують ефективність у конкретному контексті застосування, а також певні обмеження, пов'язані з чутливістю до вихідних даних, складністю розрахунків або рівнем суб'єктивності оцінок. Так, статистичні, рейтингові та індексні підходи найбільш доцільні для застосування на макро- та мезорівнях, зокрема при оцінці інвестиційного клімату регіонів, галузей чи країн, оскільки вони ґрунтуються на обробці великого обсягу даних та забезпечують можливість порівняльного аналізу. В

свою чергу, інтегральні та експертні методики більш ефективні на мікрорівні – у межах аналізу інвестиційної привабливості підприємств або індивідуальних проєктів, адже дозволяють враховувати як кількісні, так і якісні характеристики об'єкта дослідження.

Відповідно до того, що методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості застосовуються на різних рівнях аналітичного дослідження – від окремих підприємств до регіонів і національних економік – важливо також визначити релевантні показники та засоби оцінки для кожного з цих рівнів (таблиця 2).

Відповідно до проведеного аналізу показників та методів оцінки інвестиційної привабливості, визначено багатовимірність її характеру, що вимагає врахування різних аспектів економічної діяльності залежно від рівня об'єкта аналізу.

Таблиця 2. Показники та методи оцінки інвестиційної привабливості на різних рівнях

Рівень оцінювання	Основні показники	Типові методи оцінки
1. Мікрорівень (підприємство)	ліквідність; платоспроможність; рентабельність; фінансова стійкість; інвестиційна активність; інноваційність; ESG-фактори.	Фінансовий аналіз; Інтегральні індекси; SWOT-аналіз; Експертна оцінка.
2. Мезорівень (галузь/кластер)	темпи зростання галузі; рівень конкуренції; інфраструктурна забезпеченість; інвестиційна ємність; доступ до фінансування; технологічна база.	Порівняльний аналіз; Галузеві рейтинги; Інституційна діагностика; Кластерний аналіз.
3. Макрорівень (регіон/країна)	ВВП на душу населення; обсяг прямих іноземних інвестицій; рівень безробіття; індекс легкості ведення бізнесу; індекс конкурентоспроможності; індекс інновацій; індекс регуляторної якості.	Статистичне моделювання; Індексні системи (Doing Business, GCI); Рейтингові оцінки; Економетричний аналіз.

Джерело: складено авторами за матеріалами [3-16]

На мікрорівні домінують фінансові індикатори, які безпосередньо відображають ефективність господарювання підприємства та його здатність залучати інвестиції. Натомість на мезо- та макрорівнях більш вагомого значення набувають інституційні, інфраструктурні та соціально-економічні чинники, які формують загальне інвестиційне середовище. Застосування різних методів оцінки – від фінансового аналізу до багатокритеріального ранжування та економетричного моделювання – дозволяє адаптувати дослідження до конкретних цілей і контексту. В той же час це вимагає критичного підходу до вибору показників, з урахуванням їхньої достовірності, релевантності та можливості порівняння. У цілому поєднання кількісних та якісних показників у межах комплексної методології забезпечує більш точне та обґрунтоване оцінювання інвестиційної привабливості, що є важливою умовою прийняття ефективних управлінських рішень як на рівні підприємств, так і в межах регіональної чи державної політики.

Узагальнення існуючих підходів, показників та засобів оцінки інвестиційної привабливості свідчить про значний потенціал їх практичного застосування, проте також виявляє низку обмежень, що знижують точність і релевантність результатів в умовах зростаючої економічної турбулентності, воєнні та політичні ризики зумовлюють необхідність переосмислення й адаптації існуючого інструментарію. У даному контексті особливої актуальності набуває не лише удосконалення методичного інструментарію оцінювання, а й розробка практичних заходів, направлених на підвищення інвестиційної привабливості в умовах сучасних економічних викликів. Важливою передумовою для ефективної реалізації таких заходів є розуміння специфіки функціонування економіки на різних рівнях.

Забезпечення належного рівня інвестиційної привабливості в умовах зростаючої економічної

турбулентності, геополітичної нестабільності та трансформації глобальних ринків вимагає цілеспрямованих дій на всіх рівнях управління, що досягається за умови чітко визначених напрямів, адаптованих до особливостей функціонування економічних систем на мікро-, мезо- та макрорівнях. На мікрорівні підвищення інвестиційної привабливості має ґрунтуватися на покращенні фінансово-економічних результатів діяльності, впровадженні інновацій, дотриманні принципів прозорості та корпоративної відповідальності. Особливої уваги потребує розвиток внутрішніх управлінських компетенцій, зокрема в частині стратегічного планування, управління ризиками та комунікацій з інвесторами. На мікрорівні до основних напрямів підвищення інвестиційної привабливості належать:

- поліпшення ключових фінансово-економічних показників (рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість);
- впровадження інноваційних рішень та цифрових технологій у виробничі й управлінські процеси;
- розвиток системи прозорого корпоративного управління;
- забезпечення дотримання стандартів сталого розвитку (ESG);
- формування відкритої інвестиційної політики та якісної комунікації з потенційними інвесторами.

На мезорівні ключовими факторами виступають створення сприятливого інституційного середовища, розбудова інфраструктури, формування кластерів та спеціалізованих майданчиків для залучення інвесторів. Важливу роль відіграє активна участь регіонів у міжнародних рейтингах, що формують їхній імідж як перспективних локацій для інвестицій. На мезорівні варто впроваджувати такі заходи:

- створення галузевих кластерів, індустріальних парків і технологічних хабів;
- розвиток регіональної інфраструктури (логістика, енергетика, цифрова доступність);
- реалізація програм державного й регіонального стимулювання інвесторів;
- підтримка інституційної спроможності місцевих органів влади;
- просування інвестиційного іміджу регіонів через участь у виставках, форумах, міжнародних рейтингах).

На макrorівні першочергового значення набуває забезпечення макроекономічної стабільності, ефективної державної політики щодо захисту прав інвесторів, спрощення регуляторного середовища та активна інтеграція в глобальні інвестиційні потоки. Особливої уваги набуває просування позитивного іміджу держави як привабливого інвестиційного простору. На макrorівні ключовими завданнями є такі:

- забезпечення макроекономічної стабільності (низький рівень інфляції, стабільний валютний курс, прогнозованість фіскальної політики);
- дерегуляція та спрощення процедур ведення бізнесу;
- гарантування прав інвесторів, прозорість судової системи та дотримання верховенства права;
- розвиток міжнародного економічного співробітництва та інтеграція у світові інституційні ланцюги;
- формування привабливого національного бренду як безпечного та вигідного напрямку для інвестування.

Висновки

Методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості суттєво відрізняються за структурою, рівнем деталізації, специфікою застосування та чутливістю до вихідних даних. Статистичні, рейтингові та індексні підходи доцільно застосовувати на макро- й мезорівнях, тоді як експертні та інтегральні – на мікрорівні, зокрема при аналізі інвестиційної привабливості підприємств. В той же час жодна з методик не є універсальною, що зумовлює потребу у їх адаптації до конкретних аналітичних цілей і контекстів. Щодо показників інвестиційної привабливості, то їх згруповано за рівнями оцінювання: на мікрорівні пріоритетними є фінансові та управлінські індикатори, на мезорівні – характеристики галузевої структури та інфраструктури, на макrorівні – агреговані макроекономічні показники. Напрями підвищення інвестиційної привабливості залежать від рівня їх управління: для підприємств – покращення фінансової стійкості, впровадження інновацій та підвищення прозорості ведення діяльності; для регіонів – розвиток інфраструктури, стимулювання кластеризації та формування сприятливого бізнес-середовища; на загальнодержавному рівні – забезпечення макроекономічної стабільності, удосконалення регуляторного середовища та активне позиціонування країни на міжнародному інвестиційному ринку. Саме тому важливим є удосконалення інструментарію оцінювання інвестиційної привабливості з урахуванням багаторівневої специфіки економічної системи та сучасних викликів зовнішнього середовища.

Abstract

The methodological support for assessing investment attractiveness is a complex multifactor system that requires a comprehensive consideration of economic, social, institutional, and sectoral characteristics. A wide range of approaches based on various criteria, models, and indicators is presented in both scientific and applied literature. However, the existing inconsistency in methodological principles complicates their universal application and reduces the comparability of results. An important aspect of studying investment attractiveness lies in understanding that the choice of evaluation methodology should be based on the specifics of the analysis object and the intended goals. Different application domains require differentiated approaches that ensure the relevance of assessment and reflect the characteristics of the environment. Therefore, there is a need to systematize existing approaches, determine their advantages, limitations, and appropriateness in various contexts.

The purpose of this article is to generalize and classify methodological approaches to assessing investment attractiveness, as well as to define key indicators, application areas, and evaluation tools. Statistical, rating, and index-based approaches to assessing investment attractiveness are most appropriate for macro- and meso-level application, particularly in evaluating the investment climate of regions, industries, or countries, as they are based on processing large volumes of data and enable comparative analysis. In turn, integral and expert methods are more effective at the micro level – for instance, in analyzing the investment attractiveness of enterprises or individual projects – since they allow for the inclusion of both quantitative and qualitative characteristics of the object under study. As for indicators and evaluation tools, financial indicators dominate at the micro level, as they directly reflect the efficiency of business operations and the enterprise's capacity to attract investments. In contrast, institutional, infrastructural, and socio-economic factors gain more significance at the meso- and macro levels, as they shape the overall investment environment. Ensuring an adequate level of investment attractiveness amid growing economic turbulence, geopolitical instability, and global market transformation requires targeted actions at all levels of governance. This can be achieved through clearly defined strategies adapted to the specifics of economic systems functioning at the micro, meso, and macro levels. At the micro level, improving investment attractiveness should be based on enhancing financial and economic performance, introducing innovations, and adhering to principles of transparency and corporate responsibility. At the meso level, key factors include the creation of a favorable institutional environment, infrastructure development, and the formation of clusters and

specialized platforms for attracting investors. At the macro level, ensuring macroeconomic stability, implementing effective state policies for investor protection, simplifying the regulatory environment, and actively integrating into global investment flows are of primary importance.

Список літератури:

1. Китайчук Т.Г. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. Економіка та суспільство. 2023. Випуск №54. С. 1-6. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-54-65.
2. Bashynska, I., Smokvina, G., Yaremko, L., Lemko, Y., Ovcharenko, T., Zhang, S. (2022). Assessment of investment and innovation image of the regions of Ukraine in terms of sustainable transformations. *Acta Innovations*, 43, pp. 63-77. DOI: 10.32933/ActaInnovations.43.6.
3. Лівовшко Т.В., Моргунова К.І. Інвестиційна привабливість підприємств. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_101.pdf.
4. Аранчій Д.С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2018. Вип. 3, ч. 2. С. 59-64.
5. Фльорко В.А. Ризик неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Економіка промисловості. 2011. № 1. С. 107-119.
6. Dychkovskiy, R., Saik, P., Sala, D. et al. The current state of the non-ore mineral deposits mining in the concept of the Ukraine reconstruction in the post-war period. *Miner Econ* 2024. №37. P. 589-599. DOI: 10.1007/s13563-024-00436-z.
7. Bashynska I., Baldzhy M., Ivanchenkova L., Skliar L., Nikoliuk O., Tkachuk G. Game Risk Management Methods for Investment Portfolio Optimization, *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. №8(2). P. 3940-3943.
8. Schreiber R., Hess M., Grichnik D., Shepherd D.A., Tobler P.N., Wincent, J. An Attractiveness Bias? How Women Entrepreneurs' Physical Appearance Affects Men Investors. *Journal of Management*, 2024. DOI: 10.1177/01492063241249699.
9. Chu C.-C., Hsu P.-Y., Lu S.-T. Fuzzy multicriteria decision-making for assessing multinational enterprises' outbound investment destinations on the basis of tax factors. *Technological and Economic Development of Economy*. 2025. P. 1-32. DOI: 10.3846/tede.2025.22834.
10. Sala D., Bashynska I., Pavlova O., Pavlov K., Chorna N., Chorny R. Investment and Innovation Activity of Renewable Energy Sources in the Electric Power Industry in the South-Eastern Region of Ukraine. *Energies* 2023, №16, 2363.
11. Arefiev S., Filippov V., Shepelenko S., Zabashtanskyi M., Chorna T., Yevtushenko Y. Organizational and Economic Principles of Activation of the Attraction of Investment Resources in the Development of Economic Systems. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 2024. №46(2), 2024. 131-138. DOI: 10.15544/mts.2024.14.
12. Роганова Г.О. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу, методичні підходи. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2019. Випуск 4(24). С. 28-34. DOI: 10.31435/rsglobal_ijite/30062019/6531.
13. Niekrasova L.A., Polishchuk A.S., Denysiuk O.V. Innovative Technologies of the Digital Economy as a Direction of Investment in the Development of Ukraine. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2022. №4 (22), 14-20. DOI: 10.15276/EJ.04.2022.2. DOI: 10.5281/zenodo.7796410.
14. Захарченко Л.А., Маклецький Д.Г. Ключові напрями підвищення ефективності цифрової трансформації підприємств в умовах невизначеності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №12. С. 135-141. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.12.135.
15. Яськов Є.О. Методологія оцінки інвестиційної привабливості національних економік. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2024. №9. С. 57-66. DOI: 10.32782/2413-2675/2024-59-7.
16. Нужна О.А., Тлукевич Н., Писаренко Т.М. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємств: теоретико-методичні та практичні аспекти. ГЕВ. Тернопіль: ТНТУ, 2024. Том 89. № 4. С. 36-41.

References:

1. Kytaichuk, T.H. (2023). Investment attractiveness: theoretical analysis and influencing factors. *Economy and Society*, (54), 1-6. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-54-65 [in Ukrainian].
2. Bashynska, I., Smokvina, G., Yaremko, L., Lemko, Y., Ovcharenko, T., & Zhang, S. (2022). Assessment of investment and innovation image of the regions of Ukraine in terms of sustainable transformations. *Acta Innovations*, (43), 63-77. DOI: 10.32933/ActaInnovations.43.6 [in English].

3. Livoshko, T.V., & Morgunova, K.I. (2013). Investment attractiveness of enterprises. Economic Bulletin of Zaporizhzhia State Engineering Academy. Retrieved from: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_101.pdf [in Ukrainian].
4. Aranchii, D.S. (2018). Investment attractiveness of enterprises: essence, influencing factors and evaluation of existing analysis methods. Scientific Works of Poltava State Agrarian Academy, (3, Part 2), 59-64 [in Ukrainian].
5. Fliorko, V.A. (2011). The risk of inaccurate assessment of enterprise investment attractiveness. Economy of Industry, (1), 107-119 [in Ukrainian].
6. Dychkovskiy, R., Saik, P., Sala, D., et al. (2024). The current state of the non-ore mineral deposits mining in the concept of the Ukraine reconstruction in the post-war period. Mineral Economics, 37, 589-599. DOI: 10.1007/s13563-024-00436-z [in English].
7. Bashynska, I., Baldzhy, M., Ivanchenkova, L., Skliar, L., Nikoliuk, O., & Tkachuk, G. (2019). Game Risk Management Methods for Investment Portfolio Optimization. International Journal of Recent Technology and Engineering, 8(2), 3940-3943 [in English].
8. Schreiber, R., Hess, M., Grichnik, D., Shepherd, D. A., Tobler, P. N., & Wincent, J. (2024). An Attractiveness Bias? How Women Entrepreneurs' Physical Appearance Affects Men Investors. Journal of Management. DOI: 10.1177/01492063241249699 [in English].
9. Chu, C.-C., Hsu, P.-Y., & Lu, S.-T. (2025). Fuzzy multicriteria decision-making for assessing multinational enterprises' outbound investment destinations on the basis of tax factors. Technological and Economic Development of Economy, 1-32. DOI: 10.3846/tede.2025.22834 [in English].
10. Sala, D., Bashynska, I., Pavlova, O., Pavlov, K., Chorna, N., & Chorny, R. (2023). Investment and innovation activity of renewable energy sources in the electric power industry in the south-eastern region of Ukraine. Energies, 16, 2363. DOI: 10.3390/en16052363 [in English].
11. Arefiev, S., Filippov, V., Shepelenko, S., Zabashtanskyi, M., Chorna, T., & Yevtushenko, Y. (2024). Organizational and economic principles for activating the attraction of investment resources in the development of economic systems. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 46(2), 131-138. DOI: 10.15544/mts.2024.14 [in English].
12. Rohanova, H. O. (2019). Investment attractiveness of enterprises: essence, influencing factors, methodological approaches. International Journal of Innovative Technologies in Economy, 4(24), 28-34. DOI: 10.31435/rsglobal_ijite/30062019/6531 [in Ukrainian].
13. Niekrasova, L.A., Polishchuk, A.S., & Denysiuk, O.V. (2022). Innovative technologies of the digital economy as a direction of investment in the development of Ukraine. Economic Journal of Odessa Polytechnic University, 4(22), 14-20. DOI: 10.5281/zenodo.7796410 [in Ukrainian].
14. Zakharchenko, L.A., & Makletskyi, D.H. (2024). Key directions for improving the efficiency of digital transformation of enterprises under uncertainty. Investments: Practice and Experience, (12), 135-141. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.12.135 [in Ukrainian].
15. Yaskov, Ye. O. (2024). Methodology for assessing the investment attractiveness of national economies. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University, (9), 57-66. DOI: 10.32782/2413-2675/2024-59-7 [in Ukrainian].
16. Nuzhna, O.A., Tluchkevych, N., & Pysarenko, T.M. (2024). Assessment of enterprise investment attractiveness: theoretical-methodical and practical aspects. GEV. Ternopil: TNTU, 89(4), 36-41 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Захарченко Л.А. Методичні підходи щодо оцінювання інвестиційної привабливості: сфери застосування, основні показники та засоби оцінки / Л.А. Захарченко, В.М. Артюх // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2025. – № 5 (81). – С. 54-61. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No5/54.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2025.6. DOI: 10.5281/zenodo.17503848.

Reference a Journal Article:

Zakharchenko L.A. Methodological Approaches to Assessing Investment Attractiveness: Areas of Application, Key Indicators, and Evaluation Tools / L.A. Zakharchenko, V.M. Artiukh // Economics: time realities. Scientific journal. – 2025. – № 5 (81). – P. 54-61. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No5/54.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2025.6. DOI: 10.5281/zenodo.17503848.

